

Drivningsansvarig för Besparingskogarna
RÄTT SORTIMENT, RÄTT VOLYM OCH I RÄTT TID

Det är dags för del två i serien där vi tar en titt på hur arbetet inom den nya organisationen för skogsverksamheten ser ut. Vi träffar produktionsledaren för drivning och avverkningsskogsverksamheterna.

Per-Olov Persson arbetar som produktionsledare och ansvarar för avverkningarna på de tre besparingskogarna: Älvdalen, Särna-Idre och Norra Venjans Besparingsskogar.

Med utgångsläge av vad som finns i traktbanken som traktplanerarna tagit fram lägger P-O budget och en avverkningsplan för de tre Besparingskogarna. Varje höst kontrakteras kommande års virkesvolym hos de olika kunderna. En månadsvis leveransplan för kommande år läggs upp för varje kund. P-O ansvarar för att kunderna får rätt sortiment, rätt volym och i rätt tid. Han förändrar avverkningsplanerna beroende på hur produktionen i avverkningarna fortlöper, hur utfallet av de olika sortimenten blir i förhållande till de planerade, väderlek eller andra faktorer.

– Det är viktigt att vi levererar det som avtalats, säger P-O.

P-O upphandlar avverkningsstjänster och har fyra entreprenörer kontrakterade inklusive Älvdalens Utbildningscenter. Ibland är det sex maskingrupper igång samtidigt. Inför varje trakt som ska avverkas, vidtas olika åtgärder före avverkning det kan vara en virkesorder som upprättas via SDC, maskinGIS, traktkartor, traktdirektiv, vältappar, apteringsinstruktioner och prislista till apteringsdatorn för aktuella kunder som skickas ut till maskinlagen. Andra åtgärder

kan vara trampning, säkerhetsinstruktioner vid kraftledning, kontakter med vägansvarig för vägunderhåll eller tillstånd. Transportorder skickas till transportör för frakt av virket till kunderna.

Under tiden avverkningen pågår görs uppföljningar som till exempel produktionsmål, leveransplan, virkeskvalitet och längdkapning. Vägager redovisas varje vecka för varje Besparingskog till de olika kunderna och vägansvarig. Det är en daglig kontakt med transportör och våra entreprenörer.

MASKINFÖRARE SKOGENS STRIDSFLYGARE

– Maskinförare har ett ansvarsfyllt arbete som kräver en bred och god yrkeskunskap. Det krävs förutom att kunna köra skördare och skotare, kunskaper i virkestillredning (aptering), planering, natur och kulturmiljövård, reparations- och underhållskunskaper. Skördarförare kan jämföras med en stridsflygare när det gäller antalet beslut per tidsenhet. Det är stora värden i virket som avverkas. En maskingrupp kan hantera virke för ett värde uppemot 30 miljoner kronor under ett år. Goda kunskaper i aptering är därför viktigt för att få ut högsta virkesvärdet. Dagliga kontroller av mätutrustningen krävs, så att den är rätt kalibrerad. Mäter skördaren fel riskerar man att tappa

stora värden på kort tid, säger Per-Olov.

Det ställs allt hårdare krav på skogsbruket från flera håll när det gäller natur och kulturmiljövård. Besparingskogarna är certifierade under PEFC och ska tillsammans med skogsvårslagen uppfylla dess krav. Dessutom har Besparingskogarna en egen policy att följa. Tunga maskiner, den största 40 ton inklusive last, ska klara avverkningen utan att orsaka skador på mark och vatten. Ibland behövs det till exempel byggas broar över bäckar eller annan känslig mark. Goda kunskaper i natur och kulturmiljövård och en bra planering innan avverkningen är en förutsättning för ett lyckat resultat. Samtidigt ska produktionen hållas på en hög nivå. Stillestånd på maskiner ska minimeras, också reparation och et behovs underhållskunskaper inom elektronik, hydraulik med mera.

– Westlings Skogsentreprenad AB och Ingemar Pell Skogsentreprenad AB är de som kör heltid åt ÄB. De har mångårig yrkeserfarenhet och har ett gott samarbete med ÄB. De är välutbildade och är certifierade under PEFC. För att upprätthålla hög kunskapsnivå och vara med i utvecklingen har vi kontinuerligt utbildningar i till exempel arbetsmetodik, säkerhet, natur och kulturmiljövård, säger Per-Olov.

Till vänster: Westlings Skogsentreprenad med fyra av sex anställda, Johan Larsson, Jimmy Westling (son åt Bengt-Olov) Mikael Olsson, Bengt-Olov Westling, saknas på bilden Martin Westling (son åt Bengt-Olov) och Sören Skoglund. Lilla bilden: Per-Olov Persson, Produktionsledare drivning på ÅB och SIB. Övan: Ingemar Pell Skogsentreprenad AB, med fyra av fem anställda, Peter Emanuelsson, Fredrik Nyberg, Kim Erlandsson, Christer Lindgren, saknas på bilden Ronnie Björklund. FOTO: Tobbe Nilsson.

WESTLINGS SKOGSENTREPRENAD AB

Bengt-Olov Westling äger och driver Westlings Skogsentreprenad AB i Älvdalen. Företaget tog han över efter sin pappa Einar Westling i början av nittioalet. Bengt-Olov har arbetat som entreprenör åt Älvdalens Besparingskog sedan 1999 då han som enda anställd i företaget började med att skota virke. År 2000 investerade han i sin första skördare och anställdes samtidigt två personer. Sedan dess har Westlings Skogsentreprenad kört tvåskift året runt åt ÄB. Nu har företaget totalt sex anställda och fyra maskiner igång. En skotare 1110E och en skördare 1070D på Besparingskogen samt en skotare 1410D och en skördare 1270D som kör både åt Älvdalens Besparingskog och Fiskarheden, alla av märket John Deere.

Från början bestod trakterna främst av äldre gallringar men det har ändrat sig under åren och dimensionerna har blivit grannare.

– Det kommer att bli mer förstagallringar i framtiden därför är det snart dags att byta ut en av skördarna till en modell som är mer lämplig för det. Volymmässigt har det rullat på ganska lika de senaste åren, Besparingskogen är en bra arbetsgivare och vi avverkar ca 37 000 kubikmeter virke årligen åt dem. 40 procent består av gallring och 60 procent av slutavverkning, berättar Bengt-Olov.

Det är inte längre så vanligt att skogsentreprenörer får betalt per timme. Därför är det i dag extra viktigt att ha moderna välanpassade maskiner som håller, för att kunna hålla en hög produktionsnivå. Viktigast är dock erfaren personal.

– I den här branschen är räddningen i dag många gånger att man har bra personal som kan sin sak och är effektiva och kunniga. Den kompetensen får man genom erfarenhet och nuförtiden har det blivit svårare för skogsentreprenörer att anställa nyutbildade maskinförare. Det är synd, säger Bengt-Olov.

INGEMAR PELL

SKOGSENTREPRENAD AB

Sedan två år tillbaka är det Ronnie Björklund, son till Ingemar Pell, som driver företaget Ingemar Pell Skogsentreprenad AB. Företaget har varit avverkningsentreprenör åt Älvdalens Besparingskog sedan åttiotalet. I dag har Ingemar trappat ner och lämnat över till sonen. Ingemar finns fortfarande med i bakgrunden och hjälper till här och där. Företaget har fem anställda med Ronnie inräknat och tre maskiner i gång. En skördare Rottne H14, en skotare Timberjack 1710 och en skotare Rottne SMV. Ronnie kör själv dagtid med den äldsta skotaren medan de andra maskinerna körs i tvåskift.

ORDLISTA

Aptering: Uppdelning av trädstam i sortiment.

Apteringsdator: Medan skördaren kvistar stammen mäts längd- och diameter succesivt. Samtidigt finns aktuell prislista på timmer och massaved till aktuella kunder inprogrammerat. Apteringsdatorn gör hela tiden beräkningar på vad som är mest lönsamt i förhållande till diameter och längd.

MaskinGIS: Geografiskt informationssystem. Används i maskinerna för att navigera i trakten under avverkningen och logga körstråken. Innehåller information om trakten.

SDC: Skogsnäringsens IT-företag. Hanterar all virkesredovisning i Sverige.

Traktplanerare: Arbetar med att planera områden som ska avverkas.

Trakt: Område planerat för avverkning. Området, trakten ritas in på sk traktkarta.

Traktdirektiv: Innehåller information och instruktioner som behövs vid avverkning av trakt.

Traktbank: Samling med planlagda avverkningstrakter färdiga att avverkas.

Trampning: Maskinell packning av myr eller blöt mark, med avsikt att tjälen ska nå ner så att uttransport av virke möjliggörs vintertid utan att skada marken.

Virkesorder: Grunden för redovisning av virkesaffären och för styrning av virkesflödet. Nyckeln till inmätning, redovisning, uppföljning, transport och lagerhantering.

Vältappar: Lapp för märkning av virket med rätt identitet (virkesordernummer) och leverantör

– Det är Älvdalens Besparingskog som i huvudsak är vår största uppdragsgivare. Våra uppdrag består av slutavverkningar och avverkningsvolymen ligger på omkring 65 000 kubikmeter per år, säger Ronnie.

Trots en stadig uppdragsgivare kan det vara tufft att vara entreprenör i den konjunkturkänsliga skogsbranschen. Den senaste tidens pressade priser sätter många skogsentreprenörer på prov. – Vi har god kontakt med Besparingskogen och tillsammans med Per-Olov hjälps vi åt för att leverera ett bra sortiment och få ekonomi i uppdragen. Det kan vara en balansgång men som företagare måste man se ljuset på framtiden, säger Ronnie.

Särna Skogstjänst AB är avverkningsentreprenören som i huvudsak är verksam i Särna-Idre området när de kör åt Besparingskogarna. Ett reportage om Särna Skogstjänst fanns med i Skogen och Kraften i april 2011. Det finns att läsa på Besparingskogens hemsida: www.besparingen.com

I nästa nummer berättar Jonas Svensson, produktionsledare för skogsvård, om sitt arbete på ÅB, SIB och Norra Venjan, NV.